

Якщо людина талановита, то талановита у всьому. Коли слухаєш казки Зірки Мензатюк, навіть, якщо ти давно не дитина, здається, роки втрачають владу над тобою: щира дитяча безпосередність, допитливість і віра в те, що ти все-все зумієш у цьому світі - настільки вкорінюється у читача, що часто стають реальністю.

Народилася українська письменниця-казкарка і журналіст 21 жовтня 1954 року в селі Мамаївцях Кіцманського району Чернівецької області. Писати почала, коли вчилася у другому класі. Це сталося так: одного разу вчителька задала написати вдома переказ «Ліс восени». Почавши з

переказу, Зірка написала про лісячу нору, яку бачила в лісі, про білочку, що збирала ліщинові горіхи, а далі й про те, яким ліс стане взимку, коли його засипить сніг. Замість кількох рядочків переказ розтягнувся на цілих п'ять сторінок. І їй так сподобалося викладати на папері власну

розповідь, що письменниця на цьому не зупинилася і написала ще й віршовану «Казку про кицю Мурку і дівчину Ганну», а в наступні дні — чимало віршиків. Однокласники чомусь не повірили, що дівчинка пише вірші сама, їй стали говорити, що все те написав її прадід Олекса та й закопав, а вона викопала і видає за свої... Перші вірші Мензатюк були надруковані в районній і обласній газетах в 11 років.

Закінчивши школу, Зірка вступила на факультет журналістики Львівського університету імені Івана Франка. Вступ, насправді, виявився нелегким, але їй допомогли численні публікації творів у газетах, здобуте перше місце на обласній олімпіаді з української мови і літератури та ще рекомендація Спілки письменників, яку вона дістала як авторка-початківець.

Закінчивши у 1977 році університет з червоним дипломом, Мензатюк працювала кореспондентом газети «Прапор України», «Радянська Україна» (1979-1985), «Вісті з України» (1985-1987). Робота була цікавою і відповідальною, але згодом письменниця стала відчувати, що пише не про те, не так, як хоче, тому відмовилася від кар'єри журналіста, залишила газету і присвятила себе творчості для дітей.

З 1995 року Зірка Мензатюк — член Національної Спілки письменників України. З 1997 року веде в дитячому журналі «Соняшник» рубрики «Храми України», «Фортеці України», «Щоб любити», «Щоденник мандрівника». З 2004 року — автор рубрики про святині України в освітній радіопередачі для школярів «АБЦ» Національного радіо.

Казки письменниці почали друкувати в журналах «Барвінок», «Соняшник», «Малютко», у закордонному журналі «Веселка», який виходив у США і Словаччині. У 1990 році видавництво «Веселка» випустило її першу книжку казок «Тисяча парасольок». Невдовзі, у тому ж видавництві вийшла друга книжка «Арніка» (1993) — казка про найчарівніше зілля Карпат. У видавництві «Лелека» побачила світ книжка «Мільйон мільйонів сестричок» (1999). У 2002 році як спеціальний випуск журналу «Соняшник» вийшла друком книга про найвідоміші церкви та монастирі України, «Наші церкви: історія, дива, легенди», адресована дітям, де у цікавій, доступній формі письменниця оповідає про різні стилі церковної архітектури, будову іконостаса, про чудові ікони України, найвизначніших українських святих, вміщує легенди і перекази, багато з яких на той час публікувалися вперше. Не могла письменниця не написати і казок про Київ — нашу столицю — казкове місто, про яке складали казки ще за княжих часів. Всі ми їх знаємо: казку про киянина з Подолу

Кирила Кожум'яку, про чарівницю Добраду та ін. І от у 2006 році «Видавництво Старого Лева» надрукувало книгу під назвою «Київські казки». Цього ж року у видавництві побачили світ ще два видання письменниці — «Таємниця козацької шаблі» і «Казочки-куцохвостики», яке здобуло титул «Книжка року-2006» у номінації «Дитяче свято» і 3-тю премію київського ярмарку «Книжковий світ-2006» у номінації «Краща дитяча книга». 2007 року видавництво «Букрек» видало книгу «Катрусині скарби», в якій письменниця знайомить юного читача з традиційним народним мистецтвом України. Цього ж року «Грані-Т» друкує збірку казкових історій «Як до жабок говорити» про пригоди хлопчика-мрійника Іванка, якого називали чарівним не за те, що він умів робити чудеса всілякі, а тому, що вірив у них. Разом з ним можна навчитися говорити до жабок, равликів, ластівок та інших істот, зрозуміти, чому долиною цвіте бузків вогонь, ведмежа цибуля та заяча конюшина. У своїх казках Зірка пише про вічні цінності українського народу.

У 2008 році у видавництві «Школа» побачила світ книжка «Макове князювання», в яку включено казки про наші свята, адже саме в них приховано багато казкового, чарівного! От хоча б перетворення звичайного яєчка в красуню-писанку, що несе на собі чарівні знаки. Про неї письменниця розповіла в казці «Писанка». Або звичай справляти на Великдень обновки, про який нам нагадує вірш Тараса Шевченка «На Великдень, на соломі». Чому їх справляли? Що вони значили? Про це — казка «Молоданчик». А хіба не варті казок свято Івана Купала, коли зілля набирається найбільшої сили, або повна краси й поезії Зелена неділя, в якій можна віднайти загублену гармонію життя, і Різдво, і Спаса та Маковія, і чимало інших свят. Вони прикрашали її дитинство, без них життя втратило б свої найяскравіші барви, тому бережімо їх!

У наступній збірці оповідань «Зелені чари» (2012) письменниця розповідає про знані й маловідомі рослини України, пов'язані з ними легенди, повір'я, народні звичаї, про їхні чарівні й реальні властивості, про дива України: Долину нарцисів, заповідні ти-

сові гаї та інші.

Є серед книг цієї авторки одна вельми «смачна книга» «Зварю тобі борщику», яку підготувало «Видавництво Старого Лева». З неї діти дізнаються чимало про страви української традиційної кухні, познайомляться з ними ближче, «відчують їх на смак». Ця книга посіла друге місце у категорії «Книги для малечі» рейтингу «Книжка року 2013», а також потрапила у список Лідерів літа в номінації «Дитяче свято» за версією Всеукраїнського рейтингу «Книжка року 2013».

«Ми забуваємо про те, що мова — не наш вибір: її дав нам Бог! І чи маємо право міняти її? Цим ми можемо зруйнувати щось у собі і своїй долі», - якось зазначила в одному інтерв'ю письменниця. Саме про це її казка і п'єса «Дочка Троянди» (2012) — про трагічну історію талановитої дівчини, яка була відірвана від свого національного коріння, яка віддала перевагу успіхові, а не правді, про наш із вами конформізм, врешті, про долю України.

У 2014 році вийшла книжка Зірки Мензатюк «Як я руйнувала імперію». Це перша українська повість для підлітків про останній період Радянського Союзу. Про те: що таке демократія? як живеться в країні, де нема свободи? Руйнувати імперію – нелегка справа. Особливо для дівчинки-підлітка, яка повинна насолоджуватися своїм безтурботним дитинством. Книга стала віддзеркаленням переживань і почуттів героїні, яка пізнає не тільки глибини внутрішнього світу, а й умови життя в тоталітарній системі. Авторка через курйозні ситуації, першу любов і дружбу намагається донести до маленького читача розуміння «совецького» життя з усіма його невід'ємними складовими – мітингами, дефіцитами, спекулянтами та заборонами. Однак це не політична повість, а захоплююча розповідь про підлітків, які творять своє життя.

2016 року видавництво «Букрек» підготувало перше, а згодом у 2019 - друге видання книжки Зірки Мензатюк «Чарівні слова. Казочки про мову». З її сторінок діти дошкільного та молодшого шкільного віку дізнаються про незвідані таємниці рідної мо-

ви, зможуть погратися зі звуками, буквами та словами і при цьому добре засвоювати український правопис. «Вчити мову - може бути і смішно, і весело, і захопливо врешті-решт», - переконана авторка.

2018 року видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» презентувало книжку письменниці «Дике літо в Криму» — продовження її пригодницької повісті «Таємниця козацької шаблі», яку ввели до шкільної програми для 5 класу. Це сповнена пригод історія про «дикий» відпочинок у наметах та захопливий пошук коштовного срібного поясу унікальної роботи, який зник, коли татар вивозили з Криму. Повість розповідає дітям про долю кримськотатарського народу у ХХ столітті: депортацію з Криму 18 травня 1944 року і нелегке повернення на батьківщину. Вона ламає нав'язані стереотипи та пропагує національну толерантність. «Дике літо в Криму» не тільки про пригоди та історію. Це ще й книжка про красу природи та світу навколо, про романтику мандрів та вихід із зони правління гаджетів.

Ім'я Зірки Мензатюк відоме далеко за межами Батьківщини. Її книги друкувалися за кордоном у США, Словаччині та Польщі.

Сьогодні творча родина письменниці мешкає у Києві. Донька – Фіцич Наталка, тележурналіст, ведуча «Майстер-класу», лауреат XV Міжнародного телефестивалю в Барі (Чорногорія), дослідниця народної творчості; зять – Володимир Ар'єв, український політик та журналіст, голова Комітету ПАРЄ з питань культури, освіти, науки і медіа; внучка – Яринка, студентка Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Зірка Мензатюк — лауреат міжнародного літературного конкурсу у США, літературної премії імені Лесі Українки, Наталі Забіли. 2017 року була претендентом від України на здобуття Меморіальної премії імені Астрід Ліндгрєн.

Побажання від письменниці: «На власній долі я переконана-

ся, що успіх — не надто похлихий птах. Його можна упіймати. Щастя — досягне, просто треба вміти його відчувати. Тож бажаю усім-усім своїм читачам, щоб вони здобували успіхи. І, звичайно, були щасливими!»

«Казочок, як у небі зірочок: Зірка Мензатюк»

(літературний вечір за творчістю письменниці)

Чи знаєш ти, що казки живуть скрізь – навіть у звичайних, на перший погляд, речах і подіях? А роздивитися їх допоможе Зірка Мензатюк. Прочитавши її книжки, ти можеш стати справжнім чарівником.

Виставка творів авторки з фонду бібліотеки стане наочним доповненням до заходу, присвяченого творчості сучасної української письменниці.

1. *Огляд життя і творчості Зірки Мензатюк оформити у вигляді мультимедійної презентації.*

2. *Знайомство з автором організуйте як «Інтерв'ю з письменницею» (двоє підготовлених учасників-«Журналіст» і «Зірка Мензатюк»-інсценують інтерв'ю).*

Конспект інтерв'ю:

«Журналіст»: Розкажіть, будь ласка, про своє дитинство. Адже написати такі чудові дитячі твори, мабуть, неможливо, якщо у власному дитинстві не відбувалися неймовірні історії та пригоди.

«Зірка Мензатюк»: Так, моє дитинство було цікавим. Я народилася на благословенній землі Буковини, у селі, що має гарну козацьку назву – Мамаївці, під самими Чернівцями, 21 жовтня 1954 року.

Хата, у якій я зростала, була найкращою у світі. Незважаючи на те, що вона була стара, красувалася – чисто побілена, з яскравим блакитним підводком, попід стріхою вився акуратно підстрижений вінок винограду, а біля причілка стояла величезна ялиця, яка у вітряну погоду шкрябала гілками по даху й шуміла-мурмотіла, немов розказувала казки. Я й досі нічого не люблю дужче, аніж слухати мурмотіння розтривоженої вітром хвої.

«Журналіст»: Цікаво було б послухати про Ваших рідних.

«Зірка Мензатюк»: Мої батьки були найкращими у світі. Звісно, як і в кожного. Іншим вони видавалися звичайними буковинцями, роботящими й побожними. А проте наша сім'я справді різнилася від інших. У ній ховали від мене гірку таємницю, яку я, однак, дізналася: мій батько був колишнім політв'язнем. Коли почалася війна, Захарій Мензатюк пішов на фронт солдатом Радянської Армії. За фронтові заслуги його нагородили орденом Бойового Червоного Прапора, а невдовзі по війні відправили в сталінський концтабір – у «Воркутлаг» за полярним колом.

«Журналіст»: Мабуть, знамените коріння у Вашого роду?

«Зірка Мензатюк»: Так! Коли Україна стала незалежною, іменем мого діда, січового стрільця Танасія Подільчука, в Мамаївцях назвали вулицю. Від діда я дістала промовистий подарунок – товсту книжку поезії Лесі Українки. А тепер мої книжки відзначено премією, що носить це дороге для мене ім'я.

«Журналіст»: Коли Ви почали писати?

«Зірка Мензатюк»: Писати я почала, коли вчилася в другому класі. Учителька Любов Петрівна помітила мої здібності й стала вчити мене поетичного мистецтва.

«Журналіст»: Чим було для Вас Ваше дитинство?

«Зірка Мензатюк»: Дитинство для кожного – золота пора. Чимось воно схоже на прабабусину скриню, у яку колись склали найцінніші речі. Дитинство складає інші скарби: незабутні враження, знання й уміння. Потім не раз у дорослому житті, покопавшись у цій скрині, знаходиш для себе що-небудь украй необхідне. Більшість моїх книжок беруть початок саме з дитинства.

«Журналіст»: Якою була Ваша найзаповітніша мрія?

«Зірка Мензатюк»: У дитинстві я найдужче мріяла про мандри. Я любила читати про далекі краї, теплі південні моря, тропічні ліси та скарби. Але натомість бачила бур'яни та корову, котру випасала. У свою першу мандрівку я вирушила вже п'ятикласницею – нам організували екскурсію в недалекий Хотин

і Кам'янець-Подільський. О, то була неймовірна, розкішна мандрівка! Звідтоді я вже не пропускала нагоди відвідати давні фортеці, старі бойовища, цікаві історичні місця. Мандрувати Україною стало моїм улюбленим відпочинком, а побачені в дитинстві фортеці, у які я потім приїжджала ще не раз, стали місцем дії моєї повісті «Таємниця козацької шаблі». Отож, і ця книжка почалася з мого дитинства.

«Журналіст»: Як складалася Ваша доля?

«Зірка Мензатюк»: Закінчивши школу, я вступила на факультет журналістики Львівського університету. Потім працювала кореспондентом газети «Радянська Україна». Залишивши газету, зайнялася творчістю для дітей.

Мої казки почали друкувати в журналах «Барвінок», «Соняшник», «Малютко», у закордонних журналах. Видавництво «Веселка» випустило мою першу книжку казок «Тисяча парасольок». Невдовзі в тому ж видавництві вийшла друга книжка «Арніка». У видавництві «Лелека» побачила світ книжка «Мільйон мільйонів сестричок».

«Журналіст»: Чи завжди Вам щастило у Вашій творчості?

«Зірка Мензатюк»: Свого часу в українському книговидаванні почалася затяжна криза – книжки майже не виходили у світ. Мені довелося чекати, але я продовжувала писати. Я багато мандрувала, пригод назбирувалося все більше, тож була написана казкова повість про мандрівку Україною – її славетними місцями, замками та й просто мальовничими дорогами.

«Журналіст»: Чим Ви займаєтеся зараз? Хто Ви поза літературою?

«Зірка Мензатюк»: Я в усьому письменниця. Люблю оперу – і вона у моїх книжках. Люблю квіти – і вони теж в моїх казках. Я весь час писала і пишу. Невиданих рукописів набиралося все більше. У 2006 році «Видавництво Старого Лева» випустило у світ відразу три мої книжки: «Казочки-куцохвостики», «Київські казки» й «Таємниця козацької шаблі». Слідом за ними вийшли з друку книжка казок «Як до жабок говорити», оповідки «Катрусині скарби», збірка казок «Макове князювання»...

Мої книжки відзначено літературною премією в США, преміями імені Наталі Забіли та імені Лесі Українки.

«Журналіст»: Дякуємо Вам за чудову й змістовну розповідь! А тепер ми вирушимо в мандрівку Вашими творами, які представлені на виставці.

Кожне запитання можна оформити у вигляді зірочки (як варіант запропонуйте відшукати те чи інше видання на виставці, чи твір у збірочці).

1. У якій збірці авторка розповідає про знані й маловідомі рослини України, пов'язані з ними легенди, повір'я, народні звичаї, про їхні чарівні й реальні властивості, про дива України - Долину нарцисів, заповідні тисові гаї та інші? («Зелені чари»)

2. Героїня якого оповідання дуже полюбляла це заняття:

«...малювала. Спочатку взяла блакитний олівець:

— Хай небо буде погідне, ясне! — сказала вона й намалювала небо.

— У небі хай сяє сонечко, — сказала вона і взяла жовтий олівець.

Намалювала сонце, і небо повеселішало...» (Марійка з оповідання «Український прапор» - збірочка «Казочки-куцохвостики»)

3. З якої казки цей рецепт? : «Наша каша золота! На вогні варилася, на жару вмівала, ще й масла в ній ціла грудка, бо маслом каші не зіпсуєш!» («Каша» - казка зі збірки «Зварю тобі борщику»)

4. У якій казці виростало чарівне деревце, яке мало «плоди-рукавички»? («Небилиці про рукавиці» (казка))

5. Яка халепа трапилась з легковажною молоденькою яблункою-ранеткою і чому?

(Потоваришувала з метеликом-шкідником і весь врожай яблук згубився «Казка про галантного кавалера»)

6. У якому творі трапились незвичайні пригоди з простим приміським автобусом? (Казка «Як автобус мандрував»)

7. Звідки і куди поспішають люди і тваринки? «... Біжить їжак. "Оце, — каже, — нитки несучи. Дома жінка і чотири дочки, голки свої, нитки матимуть, — хай вишивають рушники". Дорогою

— автобуси, мотоцикли, ще й віз торохтить колесами. Їде дід Микола, — поросят продав, тепер везе бочку соснову. Баба в ній наквасить капусти, буде до пиріжків, до вареників, на капустак та й так до картоплі. Їде Катруся — з новим свищиком. Як свисне в нього — всі страховища повтікають, і не буде чого боятися...» (На ярмарок - ілюстрована казка для дітей «Ярмарок»)

8. Що загубив зайчик, втікаючи від лиса, і хто йому повернув втрачене? (Серце, а їжачок повернув - казка «Загублене серце» із збірки «Тисяча парасольок»).

9. В якій казці дівчинці Настуні подарували справжнього лісовика? («Три дні до старого року»)

10. Про що мріяла мала квітка арніка з однойменної казки? («Я б хотіла бути схожою бодай на найтонший промінець сонця» - казка «Арніка»)

11. Чого терміново захотілось дівчинці Улянці, вередування якої привернуло увагу авторки в наступній казці? (Парасолька, казка «Тисяча парасольок»)

12. Хто і кому на день народження подарував цикламен? («Наталочка любила квіти, тому на день народження їй подарували троянди, і хризантеми, і книжку з намальованими квітами. А тітка Оля принесла горщик з цикламеном», - казка «Цикламен» зі збірки «Тисяча парасольок»)

13. У якій казочці герої займаються писанкарством, розмальовують яечка? («Писанка» великодня казка)

14. Хто розбудив мавку у великодній казочці «Молоданчик»? (Дівчатка: Маруся, Оля і Мирося – вивчали веснянки напередодні Великодня)

15. Герой якої казки закликав: «Іди, іди, дощику!» і чому? («Купила мама Василькові гумові чоботи. Тільки взути їх ніяк: сонячно, сухо» - казка-оповідання «Іди, іди, дощику»)

16. Хто промовив ці слова: «Краще у своїй землі кістками лягти, ніж у чужій славним бути!» (Син половецького хана, коли вдихнув аромат євшан-зілля і пригадав своє минуле – герой оповідання «Євшан» з книги «Зелені чари»)

Міні-гра «З якого видавництва?»

1. Назви видавництв чи логотипи: чи відома співпраця письменниці?
2. Завдання: розкладіть книги авторки (наявні назви в бібліотеці) за назвою видавництва.
3. З'ясуйте чи всі видавництва з переліку діють сьогодні?

Урок-подорож за книгою Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі»

(для учнів 5 класу)

Виставка однієї книги, вікторина-обговорення, тест, міні-гра. Ці складові можна використати для проведення заходу.

Для початку підготуйте коротку презентацію творчості авторки.

До участі запрошуйте підготовану аудиторію.

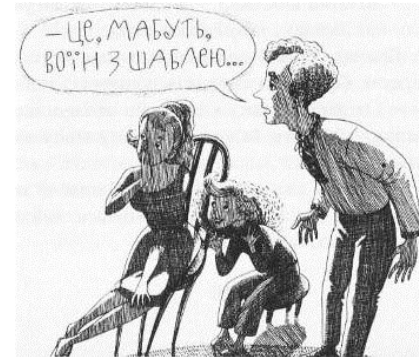

Вікторина (бесіда, обговорення) за змістом твору:

1. «Машка давно вже не першої молодості, щоб не сказати підстаркувата. Їй не завадило б підфарбуватися. Рясні прищі також не додають їй принадності...» Про що йде мова? (Про авто сім'ї Руснаків)
2. З ким познайомилась сім'я Руснаків у квартирі пана Богдана? (Привид «дуже патріотично настроєний»)
3. Яка пригода трапилась з Наталею на річці Ірпінь? (Збираючи квіти, вона впала в річку)
4. Що можна робити в машині на думку дівчинки? («Виявляється, в машині можна не тільки їхати. У ній зручно плести віночки, їсти черешні і навіть сушити футболку з шортами...»)

на маківці настовбурчувалося двома невеличкими горбочками». Чий портрет змальовано? (Антип)

6. Що запропонував Антип Наталочці на початку її мандрівки? (Розділитись у пошуках реліквії, змінити маршрут, а саме звернути в Дубно)

7. В яку пастку потрапила дівчинка в Тараканівському форті? (Вона провалилась у колодязь)

8. Де знаходиться заповідник Козацькі Могили, куди поспішали Руснаки? (Місто Берестечко)

9. Яка історична подія пов'язана з датою 30 червня 1651 року? (Берестецька битва)

10. З ким познайомилась Наталя в Берестечку? (З пластунами зі Львова: Северин і Василь)

11. Яку лукаву угоду Антипко уклав з Наталею у Берестечку? (Він загадав загадку, в якій вказав місце знаходження реліквії. Якщо дівчинка не віднайде це місце і не врятує історичну знахідку, то стане «Кмітливенька брехуха» - «Брехатимеш довіку!»)

12. «...не горіх, а тверде; не пани, а в узорах жупани; стрілець їх сватав, та й голову склав...». Про що загадка? (Хотинська фортеця)

13. Де відбувались події: «Пани й панянки пішли танцювати, але то були якись скажені танці. Пан Обжорський хвицав ногами, пан Жебрацький випишував кренделі, а пан Забіяцький бігав навкарачки і радісно кувікав. Панянка в чорній сукні теж танцювала, метляючи шлейфом...»? (Нічний бенкет нечистої сили у Підгорецькому замку)

14. Де уперше в житті Наталочка опинилася в королівських покоях? (В Олеському замку)

15. Яке прикре непорозуміння з героями трапилось в Олеську? (Сім'ю Руснаків звинуватили в крадіжці картини, яке було спростовано)

16. Який предмет став у пригоді дівчинці під час аварії? (Дзеркальце, сонячні зайчики помітили пастухи і викликали рятувальників)

17. Пригадайте членкинею яких організацій була мама Наталі? («Союз українок», «Сестринство св. княгині Ольги», Товариство української мови «Просвіта»)

18. Хто переконав продавця не продавати і повернути історичну реліквію? (Пластуни, привид)

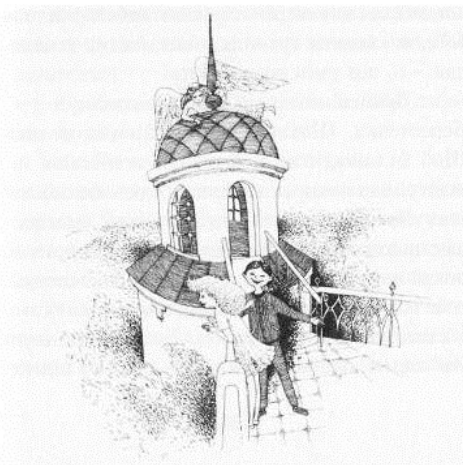
19. Яку нагороду отримала дівчинка? (Пластунська нашивка – відзнака пластунських вмінь)

20. Через які знакові історичні місця проліг маршрут сім'ї Руснаків? (Дубно, Тараканів, Берестечко, Підгірці, Олесько, Кам'янець-Подільський, Хотин). Простежте на карті України, можете запропонувати дітям самостійно за книгою прокласти маршрут Київ-Хотин.

21. Назви яких річок згадані в книзі, що запам'яталось? (Ірпінь, Здвиж, Тетерев, Горинь, Іква, Золочівка, Стрипа, Серет, Гнізна, Золота Липа, Смотрич)

22. Які дива запам'ятались, або які фантастичні події? (Обговорення прочитаного)

23. Які легенди в тексті повісті вам запам'ятались? (Берестечко-легенда про церкву з козаками)

Вікторина «Колесо часу»

Колесо часу набирає обертів – і герої повісті пропонують вам узяти участь у вікторині.

1. Де з'явився привид козака, який повідомив про старовинну реліквію? (*У квартирі пана Богдана*)

2. Яким чином він просив про допомогу? (*Жестами*)

3. Куди одразу вирушило сімейство Руснаків? (*У місто Берестечко на роковини битви*)

4. Хто зустрівся Наталці на шляху до міста? (*Чортеня Антипко,*

переодягнений у звичайного хлопця)

5. Що зробив Антипко, щоб перешкодити дівчинці? (*Направив у іншу фортецю, де Наталочка опинилася в пастці, упавши в колодязь*)

6. Хто врятував Наталочку? (*Місцевий парубок і автівка Машка, яка подавала сигнали батькам*)

7. Які тривожні видіння побачила дівчинка? (*Трагічну Берестецьку битву 1651 року*)

8. Як звали хлопчика-пластуна, який також був зацікавлений у врятуванні шаблі? (*Северин, як і Наливайка*)

9. На якому бенкеті побувала Наталочка і хто її врятував? (*На бенкеті відьмаків, які мало не розірвали дівчинку. Урятувала її віддана Машка*)

10. Як урятували старовинну козацьку шаблю? (*Знову з'явився привид з іншими привидами й налякав продавця; Руснаки використали все своє красномовство; пластуни дійшли згоди своєю пропозицією надрукувати в газетах публікації про добродійний вчинок і з грошовою винагородою*)

11. Завдяки чому таємницю козацької шаблі було розкрито? (*Дружбі, глибокому патріотизму, пошані до історичного минулого свого народу, кмітливості, рішучості, сміливості героїв*)

Тести для закріплення знань

1. Зірка Мензатюк працює ким?

Р) вчителькою і письменницею;

С) письменницею та журналісткою;

Т) художницею та журналісткою.

2. Зірка Мензатюк пише свої твори для:

Л) дітей молодшого та середнього шкільного віку;

М) дорослих;

Н) студентів.

3. «Таємниця козацької шаблі» за жанром:

А) пригодницька повість;

Б) казка;

В) оповідання.

4. Родина Руснаків це:

А) бабуся, тато, Тетянка;

Б) мама і дві доньки;

В) тато, мама, Наталка.

5. Привид з повісті:

А) патріотично налаштований;

Б) фантастично налаштований;

В) ворожнече налаштований.

6. Машка в повісті:

С) автомобіль;

Т) корова;

У) однокласниця Наталки.

7. Скільки згадується історичних пам'яток у творі?

З) 9;

И) 7;

І) 4.

8. У повісті можна зустріти:

Л) нечисту силу;

М) космічних істот;

Н) роботів.

9. У творі згадуються назви:

А) річок;

Б) океанів;

В) морів;

10. Наталочка скріплює угоду з чортиком Антипом краплею:

Д) власної крові;

Е) джерельної води;

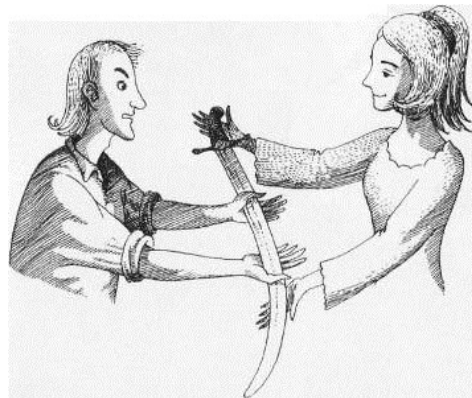
Є) яблунового соку.

11. Чому родина Руснаків вирушила у пошуки козацької шаблі?

С) бо вони хотіли її продати за кордон;

Т) аби створити власну колекцію козацьких реліквій;

У) бо вони були патріотами своєї країни;

12. Зі скількох розділів складається повість?

Ф) 16;

Х) 11;

Ц) 23.

Звіряйте свої відповіді шляхом взаємоперевірки. Які слова утворилися? Так, саме з цими словами «СЛАВА», «СИЛА», «ДУХ» асоціюється козацька шабля.

Головний урок цієї книги в тому, що здолати зло можна лише разом, і тому за шаблю борються і мертві, і живі, бо національна пам'ять, козацька слава і майбутнє України невід'ємні одне від одного. Шабля – символ, та значно важливіше, що діється в серці людини, і ким вона є насправді.

Гра «Так чи ні»

Визначте, які з тверджень є правдиві, які помилкові.

1. Найбільша битва Богдана Хмельницького з поляками в червні 1651 року відбулася під Берестечком (Так)
2. Руснаків цікавив форт Тараканівський, який збудували для російського війська в кінці XIX століття (Ні)
3. Про битву під Плоскою Наталочці розповів Антип (Так)
4. Форт Тараканівський був укритий у землю, мов кротяча нора, замаскований, наче засідка хижого звіра (Так)
5. Коли Наталочка опинилася в кам'яному колодязі, вона згадала Сіндбада-мореплавця (Так)
6. Антип гайнув у село і гукнув людей, щоб урятувати Наталочку (Ні)
7. Северин закликав пластунів допомогти панству Руснакам у благородних пошуках (Так)
8. Козаки склали зброю на заклик короля Яна Казимира (Ні)
9. Наталку заарештували за крадіжку в Олеському замку (Ні)
10. Прикмету: «Хто пройде під веселкою, буде щасливий», - згадав батько (Ні)
11. Антипко загадав загадку про Кам'янець-Подільську фортецю (Ні)
12. За сміливість Наталочки Северин приколів їй на рукав пластунську нашивку (Так)

Міні-гра «Маршрут сім ї Руснаків»

1. Підготуйте фото історичних пам'яток, про які йде мова у повісті «Таємниця козацької шаблі», і не тільки. (Завдання для учасників: вибрати фото місць, які відвідали герої твору).
  2. Запропонуйте учасникам визначити послідовність відвідин історичних пам'яток героями повісті (Завдання: пронумерувати картки чи фото).
  3. Завдання: знайти ці місця на карті України, позначити (Може бути велика карта для усієї аудиторії, або ж малі копії для кожного чи групи).
  4. Запропонуйте учасникам знайти і зачитати опис цих пам'яток у тексті повісті.
  5. Завдання: за допомогою довідкових видань бібліотеки розширте розповідь про історичні пам'ятки, які згадані у повісті Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі».
- У кінці гри (заходу) для перевірки і закріплення отриманої інформації підготуйте мультимедійну презентацію про історичні пам'ятки за твором Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі», або ж організуйте перегляд буктрейлера за книгою: https://www.youtube.com/watch?v=O9D1Ah_LgJ0

Книжкова виставка однієї книги за однойменною назвою «Український квітник», присвячена творчості Зірки Мензатюк (з досвіду роботи Львівської обласної бібліотеки для дітей. Автор Марічка Романюк)

Список використаних джерел

1. Букша Т. Зірка Мензатюк : «Таємниця козацької шаблі» / Тетяна Букша // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2016. - № 1-2. - С. 14-20.
2. Павлів І. Уроки за повістю Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі» : 5 клас / Ірина Павлів // Дивослово. - 2015. - № 2. - С. 6-13.
3. Понежина О. Пригодницька повість Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі» : урок-подорож : 6-й клас : [конспект уроку] / Олена Понежина // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2011. - № 43-44. - С. 39-43.
4. Слюсар А. Українська дитяча література в іграх / А. Ф. Слюсар // Шкільна бібліотека. - 2016. - № 1. - С. 43-48.
5. Степанченко О. Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі» : нові твори за шкільною програмою / Олена Степанченко // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2014. - № 24. - С. 10-12.
6. Ханчук І. «Формула героя» сучасної дитячої прози / Інна Ханчук, Оксана Янкович // Всесвітня література в школах України. - 2015. - № 5. - С. 13-15. - Бібліогр.: с. 15.

Книги Зірки Мензатюк

1. **Дике літо в Криму** : пригодницька повість / Зірка Мензатюк ; обкл. Г. Олійко. - Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2008. - 191 с.
2. **Зварю тобі борщику** : для мол. шк. в. / Зірка Мензатюк ; мал. О. Магеровської. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2013. - 59 с. : іл.
3. **Зелені чари** : оповід. для серед. та ст. шк. віку / Зірка Мензатюк ; худож. Л. Остапенко, О. Бржосніовська, В. Ярош. - Чернівці : Букрек, 2012. - 174 с. : іл.
4. **Казочки-куцохвостики** / Зірка Мензатюк ; худож. С.

- Хміль. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2006. - 32 с. : іл.
5. **Катрусині скарби** : оповідання / Зірка Мензатюк. - 2-ге вид. - Чернівці : Букрек, 2015. - 21 с. : іл.
6. **Київські казки** / Зірка Мензатюк ; худож. Т. Семенова. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2006. - 93с. : іл.
7. **Макове князювання** : зб. оповід. / Зірка Мензатюк ; худож. Т. Є. Семенова. - Київ : Школа, 2008. - 47 с. : іл.
8. **Наші церкви** : Історія, дива, легенди / Зірка Мензатюк ; худож. оформл. О. Петренка-Заневського. - Київ : Соняшник, 2002. - 116 с. : іл.
9. **Таємниця козацької шаблі** : пригодницька повість : нова редакція / Зірка Мензатюк ; обкл., тит. арк. О. Бугренкова. - Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2019. - 158 с. : іл.
10. **Український квітник** : наук.-попул. проза / Зірка Мензатюк. - 2-ге вид., без змін. - Київ : Грані-Т, 2011. - 63 с. : іл.
11. **Чарівний Іванко** : казки / Зірка Мензатюк ; худож. М. Кісельова. - Київ : Грані - Т, 2007. - 64 с. : іл. - (Сучасна дитяча проза). - На обкл. інша назва: Як до жабок говорити.
12. **Чарівні слова** : казочки про мову / Зірка Мензатюк ; худож. К. Коляджин. - Чернівці : Букрек, 2016. - 47 с. : іл.
13. **Шевченко, Тарас. Дитячий Кобзар** / Т. Шевченко ; худож. М. Михайлошина ; упоряд. З. Мензатюк. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2012. - 62 с. : іл.
14. **Як я руйнувала імперію** / Зірка Мензатюк ; обкл. Р. Попського. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. - 271 с.

Статті про життя і творчість Зірки Мензатюк

1. Єщенко М. Зірка Мензатюк : відомі імена / Марина Єщенко // Крилаті. - 2016. - № 2. - С. 9.
2. Зінченко Т. Зіркова кухня у Страсбурзі : тисяча і одна казка про національну кухню від письменниці Зірки Мензатюк / Тетяна Зінченко // Україна молода. - 2016. - № 21. - С. 14.
3. Зірка Мензатюк: безпосередньо з дитиною працює вчитель. Він, як муляр, будує особистість. А ми, письменники - підмайстри, що подаємо йому матеріал // Дивослово. - 2017. - № 3. - С. 57-60.
4. Мензатюк З. Важкі книжки» : про ярмаркування у німецько-

- му Заарбюккені, українське мистецтво і не тільки / Зірка Мензатюк // Україна молода. - 2016. - № 78. - С. 11.
5. Мензатюк З. Про Лису гору та про дівчинку-балетницю : ми любимо читати! : казка / Зірка Мензатюк ; худож. Н. Кохаль // Барвінок. - 2015. - № 7. - С. 6-7.
  6. Мензатюк, Зірка. Волинські озера / Зірка Мензатюк ; худож. О. Сова // Малятко. - 2017. - № 5. - С. 4-5.
  7. Мензатюк, Зірка. Золоте серце : казка для дітей / Зірка Мензатюк // Малятко. - 2017. - № 9. - С. 7.
  8. Мензатюк, Зірка. Золоті палаци : [оповідання] / Зірка Мензатюк ; мал. С. Хміль // Дзвіночок. - 2017. - № 2. - С. 7.
  9. Штолько М. Сюржюн на сторінках нової пригодницької повісті для дітей Зірки Мензатюк «Дике літо в Криму» / Марина Штолько // Слово Просвіти. - 2018. - № 41, 11-17 жовтня. - С. 13. - Рец. на кн.: Мензатюк, Зірка. Дике літо в Криму : пригод. повість / З. Мензатюк. - Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. - 192 с.

Вебліографія

1. Дитяча письменниця Зірка Мензатюк: «Холодна зброя викликає у мене особливий сентимент» [Електронний ресурс] : [інтерв'ю] // vsiknygy.net.ua : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://vsiknygy.net.ua/interview/74/> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
2. Дитячі твори Зірки Мензатюк [Електронний ресурс] // Мала сторінка : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://mala.storinka.org/дитячі-казки-зірки-мензатюк> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
3. Зірка Мензатюк: «Хай діти читають те, що хочуть, - хтось казки, а хтось пізнавальну літературу» [Електронний ресурс] : [інтерв'ю] // Ресурсний центр гурт : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://gurt.org.ua/interviews/25224/> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
4. Зірка Мензатюк презентує повість «Дике літо в Кри-

му» [Електронний ресурс] // vsiknygy.net.ua : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://vsiknygy.net.ua/news/52266/> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.

5. Зірка Мензатюк про себе та свою творчість [Електронний ресурс] : [біографічні відомості, творчість] // chl.kiev.ua : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/Bibliograf/menzatuk/02.htm> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
6. Зірка Мензатюк: вчити мову може бути весело (інтерв'ю) [Електронний ресурс] : [біографічні відомості, творчість] // BBC Україна : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42192334> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
7. Мензатюк Зірка Захаріївна [Електронний ресурс] : [біографічні відомості, творчість] // Вікіпедія : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: [\(дата звернення: 12.11.2019\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BD%D0%B7%D0%B0%D1%82%D1%8E%D0%BA_%D0%97%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0_%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%B0%D1%80%). – Назва з екрана.
8. Мензатюк Зірка Захаріївна. Біографія [Електронний ресурс] : [біографічні відомості, творчість] // УкрЛіб : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=8081> (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
9. Перетята О. Творчість З. Мензатюк і українська дитяча література кінця ХХ - початку ХХІ століття в контексті цивілізаційних зрушень сьогодення / О. Перетята // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. - 2011. - Вип. 15. - С. 202-206. - Режим доступу: [Електронний ресурс] : [творчість] // nbuv.gov.ua : [сайт]. – Електрон. дані. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spml_2011_15_49 (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.

10. Письменниця Зірка Мензатюк: діти – люди зайняті [Електронний ресурс] : [інтерв'ю] // BBC Україна : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainianen-ment/2014/12/141203_book_2014_menzatyuk_int_hk (дата звернення: 12.11.2019). – Назва з екрана.
11. Талановита і щира Зірка Мензатюк [Електронний ресурс] : [інтерв'ю] // Гарний настрій : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.nastriy.net/news/talanovita-i-shchira-zirka-menzatyuk/> (дата звернення : 12.11.2019). – Назва з екрана.

Зміст

Біографія	1
«Казочок, як у небі зірочок: Зірка Мензатюк» (літературний вечір)	6
Міні-гра «З якого видавництва?»	11
Урок-подорож за книгою Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі»	11
Вікторина «Колесо часу»	13
Тести для закріплення знань	14
Гра «Так чи ні»	16
Міні-гра «Маршрут сім'ї Руснаків»	17
Список використаних джерел	19
Книги Зірки Мензатюк	19
Статті про життя і творчість Зірки Мензатюк	20
Вебліографія	21

